

100 let myslivosti

říjen

Josef Drmota,
OMS ČMMJ Třebíč

Říjen je sama zádušnost raného podzimu satureovaná v hustém polštáři bílé mlhy. Ta neproniknutelná opona zahalí zrána celý kraj a tiše ukolébává vše k dlouhému spánku. I vítr, ten všudypřítomný pokušitel, náhle na chvíli ustrnul kdesi za modravou linií kopců a nad zemí se rozhostilo podivné ticho.

Nejsou však všechna říjnová rána stejná. Po dnech těžkého a dlouhého svítání udeří náhle, jak závan zrozený kdesi v říši fantazie, do očí pestrá paleta podzimních odstínů, pohlazená překvapenými paprsky probuzeného slunce. A koncert barev může začít.

„Proč?“ ptáte se v duchu. „Proč tolik nádhery na samém konci, jen malou chvíli před nástupem jednotvárné černobílosti paní Zimy?“ Jako nezodpovězená otázka zasvíští náhle po nebi klíny vodního ptactva prchajícího před časem nepohody. Dál, jen dál za sluncem. „Škoda, přeškoda, že i my nemůžeme s nimi takhle letět!“ mihne se v tom čase hlavou nejednoho myslivce trpělivě vyčkávajícího v šumivém šeru rákosin na svoji příležitost. Jen lezavý chlad deroucí se vzhůru od vodní hladiny je mu nevlídnou odpovědí.

Měsíc říjen je v přírodě měsícem nejpestřejším. Většina našich listnatých stromů si oblékla barevný šat z listů hravě odstíny tmavě zelené, okrové, žluté i červené barvy. Tak, jak podzim pokračuje a listopad se blíží, snáší se stále víc a víc listů ve vířivém tanci k zemi a do kraje vstupuje nevlídná hnědá barva se zemité šedým nádechem.

Spolu s barevným listím padají v říjnu k zemi i po-

slední dozrávající plody, které jsou intenzivně vyhledávány zvěří. Pod korunami vzrostlých dubů, buků i kaštanovníků se tak můžeme po ránu setkat s rozrytými a převrácenými plochami, na kterých v noci hodovaly tlupy divočáků. Ke starým alejím ovocných stromů se stahuje srnčí zvěř a zajáci.

Bohužel těchto starých alejí je v naší krajině stále méně a nebýt na mnoha místech právě činnosti myslivců, nikdy by je již nevytvářel. Na tuto skutečnost bychom měli pamatovat, zamyslet se nad tím, nemůžeme-li v daném směru alespoň něco malého udělat, a právě nyní v říjnu vysadit někde ve volné krajině

plodonošný strom. Ten nesmíme ovšem zapomenout dobře oplotit, jinak sám předčasně skončí jako vítané doplnění jídelníčku zvěře.

Mnoho ovocných alejí dnes lemují silnice nižších tříd. Protože se často jedná o jediné zpestření potravní nabídky v okolí, stahuje se k nim ve velkém zvěř. Především od soumraku do rozbřesku zde dochází ke kolizím s motorovými vozidly. Přestože se myslivci snaží na těch nejnebezpečnějších úsecích ošetřit okolí vozovek pachovými ohradníky, je riziko střetu nemalé. Každý řidič by proto

měl právě v těchto hodinách snížit výrazně svoji rychlost a zejména tam, kde není okolí přehledné, dávat při jízdě dobrý pozor!

Výrazné změny postihují v říjnu ptačí říši. Z našich zeměpisných šířek odlétají poslední tažné druhy, které se postupně stahují do teplejších oblastí Evropy, ale i do severní a střední Afriky. Přesto naše krajina v daném směru zcela neosiřuje. K nám se pro změnu zase posunou druhy severnější, které zde pobudou do doby, dokud podmínky dovolí, v posledních letech i přes celou zimu. Početnými návštěv-

níky jsou zejména káně rousné, kvičaly, havrani a mnohé, často téměř exotické druhy vodního ptactva.

V říjnu začíná skutečně intenzivní příkrmování spárkaté zvěře, které se zaměřuje především na podávání jadrného krmiva (obilovin). Klasické krmivo objemové (seno) se uplatní teprve později, po příchodu sněhové pokrývky a mrazivého počasí. Veškerá zvěř totiž dosud ještě nalézá dostupné zbytky přirozené potravy - trávy, ozimů a zejména stále zelených porostů ostružiníku, kterým dává při výběru přednost.

Říjen je dobou dalšího namlouvání spárkatých druhů zvěře. Po zvěři jelení, jejichž svatební úsilí pozvolna odeznívá, se do varu dostává krev zvěře dančí. Daněk není u nás původním druhem. Pochází ze středomoří, ale již od středověku byl pro svůj ušlechtilý zjev, impozantní trofej v podobě lopat a kvalitní zvěřinu chován v oborách. Tak, jak se myslivost postupně přeorientovala ze zvěře drobné na spárkatou, se šířil daněk z obor do okolních volných honiteb.

Početní nárůst této zvěře je v posledním desetiletí markantní a daněk již není vzácnou zvěří ani na území okresu Třebíč. Důvody, které k tomu vedou, nejsou zcela jasné. Z části půjde zajisté o posílení populace úniky z dnes velmi populárních zájmových chovů. Nicméně se zde určitě uplatní i klimatické změny, menší počet dnů se sněhovou pokrývkou a vyšší průměrné teploty, které této původně teplomilné zvěři nahrávají. Do jaké míry ovlivní nejen stavy daněků na našem území kůrovcová kalamita a s ní související změna věkové i druhové struktury lesních porostů, můžeme nyní pouze odhadovat.

Příkrmování zvěře není její výkrm

VYSOČINA (ap) - Nastupující podzim je dobou, kdy začíná intenzivní péče o zvěř v lesích. Koncem září začali myslivci intenzivně příkrmovat spárkatou zvěř, a to zejména srnčí, jadrnými krmivy, aby si zvěř mohla vytvořit dostatečně tukové zásoby před nastávající zimou. Příkrmováním myslivci a lesníci nezahánějí jenom zvěři hlad, ale také tím snižují riziko, že zvěř začne okusovat mladé stromky lesů vysazovaných pro kůrovcové kalamitě. Ideální je dobré seno s ovsem či dobrým šrotem z ječmene či ovsa a také kámená sůl.

„Pokud jde o srnčí zvěř, měli bychom jako myslivci příkrmovat jen její základní kmenový stav. Samozřejmě je to jen příkrmování. Určitě se nedá mluvit o nějakém krmení, protože krmít všechno, co se v přírodě vyskytuje, by nebylo možné. A ani by to určitě nebylo dobře. Takže příkrmujeme se zásadně jen kmenový stav. Zdůrazňuji slovo příkrmujeme, není to jako doma, kde má člověk ve chlívku dobytek opravdu na vykrmení. V případě zvěře se jedná často o odváděcí příkrmování, kdy se snažíme zvěř odvést od vysazených lesních kultur nebo od řepky, které pro zvěř také nejsou dobré,“ vysvětlil místopředseda myslivecké rady Okresního mysliv-

veckého spolku Třebíč Tomáš Sedláček.

Krmelečky pro zajíce

Příkrmování vyžadují také bažanti formou záspy nebo zajáci. V převážně polních honitbách zajíce myslivci příkrmují všemi druhy krmiv, zejména v lokalitách, kde je nedostatek přirozené potravy. V tomto období dozrávají jeřabiny, kaštiny a žaludy a jejich sběrem mohou i čtenáři Horáckých novin mysliveckým spolkům pomoci zajistit dostatečné zásoby těchto kvalitních krmiv pro lesní zvěř. Také na našem okrese žádaly myslivecké spolky o dotace na pořízení napajedel a příkrmovacích zařízení pro drobnou zvěř, jako jsou záspy pro bažanty a koproptve a krmelečky pro zajíce. „Za celý okres vám celková částka říct nemůžu, protože tato záležitost nejde přes okresní myslivecký spolek. O dotace žádá každý myslivecký spolek, tedy uživatel honitby, sám za sebe,“ vysvětlil Sedláček.

Les a lov

Zároveň se také myslivci v těchto dnech zaměřují na lov kachen a prasete divokého. V průběhu října by mělo být také splněno minimálně 70 procent plánu lovu holé srnčí zvěře. „Do zimy by měl být nadpočet

zvěře každý rok ulovený. Ať už se jedná o slabé nebo nemocné kusy, nebo prostě jen nadpočetné, ty všechny by měly být ulovené. Tlak na to, aby se lov spárkaté zvěře zvýšil, je v posledních letech velký. A určité se to i tady na našem okrese děje,“ konstatoval Tomáš Sedláček.

Na Vysočině myslivci užívají 525 uznaných honiteb, z nich je 16 obor a 27 bažantnic. V práci jim pomáhá podle statistických údajů z roku 2021 celkem 2769 loveckých psů. Intenzivní péčí o zvěř je zvyšována kvalita populace spárkaté zvěře, zároveň však trvá tlak na to, aby se udržovaly stavy této zvěře na potřebné výši. Stav prasete divokého jako nejvýznamnějšího původce škod na zemědělských plodinách se ani přes intenzivní lov nedaří dostatečně snižovat. Přitom však mohou myslivci čerpat finanční příspěvky za zvýšený odlov od Ministerstva zemědělství. Také Kraj Vysočina motivuje myslivce k jejich lovu výkupem spodních čelistí divočáků, a to selat a bachyněk - lončáček,“ objasnil Pavel Hájek, radní Kraje Vysočina pro oblast lesního a vodního hospodářství, zemědělství a životního prostředí.

Políčka pro zvěř

Činnost myslivců podporuje Ministerstvo zemědělství pomocí příspěvků podle Na-

V posledních letech je velký tlak na to, aby myslivci třeba i kvůli nově vysazeným lesům zvýšili lov spárkaté zvěře. Do zimy by měl být ulovený nadpočet zvěře. Foto archiv HoN: Arnošt Pacola

řízení vlády č. 30/2014 Sb. Žádosti byly Krajským úřadem Kraje Vysočina přijímány do 31. srpna. Myslivci na Vysočině nejčastěji žádali finanční příspěvky na snižování početních stavů prasete divokého a na zlepšování životního prostředí zvěře. Konkrétně na založení nebo údržbu políček pro zvěř o maximální výměře 1 hektaru. Podporu žádali také na zřízení napajedel pro zvěř, na pořízení betonových nor na lov

lišek nebo výrobu a instalaci nových lapacích zařízení. Myslivci se zaměřují i na instalaci nových hnízdních budek pro vodní ptáky, kteří jsou zvěří. A také třeba na pořízení akusticko-světelných plašičů zvěře pro její ochranu při zemědělských činnostech.

„Krajský úřad Kraje Vysočina v roce 2023 obdržel 159 žádostí od mysliveckých spolků v celkové výši 6,6 milionu korun. V loňském roce

bylo administrováno 217 žádostí a vyplaceno přes 10,5 milionu korun. Největší část podpory tvoří finanční příspěvky na snižování početních stavů prasete divokého.

Rekordní lov divočáků

„Mohu říci, že za poslední roky se začal dost využívat příspěvek na ulovení černé zvěře nad pětiletý průměr zpětně. Čili na každý kus, který je nad pětiletý průměr, činí příspěvek 2000 korun. Ten se za poslední roky hodně čerpal a celí Třebíčsko a Náměšťsko. Loni byl lov černé zvěře za ORP Třebíč rekordní,“ prozradil místopředseda Sedláček.

Příspěvek samozřejmě myslivci používají na pokrytí nákladů souvisejících s lovem. Jsou to nemalé finanční prostředky za vybavení, stěhivo nebo pohonné hmoty. Každý spolek má nakládání s dotacemi nastaveno trochu jinak. Někde jdou peníze vybrané na příspěvcích do společné kasy, některý spolek dává část nebo i celé zástředně přímo danému lovcovi. „Lze konstatovat, že nejčastěji lovenou zvěří na Vysočině je černá zvěř - prasete divoké - v počtu přes 17 tisíc kusů za rok,“ dodal krajský radní Pavel Hájek.

Ilustrační foto archiv HoN: Arnošt Pacola